

VOORBLAD

Voorstel aan de Raad

Registratienummer: Z/19/028933/118858
Datum collegebesluit: N.v.t.
Datum commissievergadering: 21 februari 2019
Datum raadsvergadering: 7 maart 2019

Soort Voorstel: Adviesnota
Onderwerp: Pilots voorkantsturing
Portefeuillehouder: Burgemeester Bouvy-Koene
Programma:

Kernboodschap:

Eind juni 2018 werd tijdens een heisessie van de raad duidelijk dat de raad er behoefte aan heeft om meer sturing te geven aan het begin van processen die ertoe leiden dat de raad een besluit neemt over beleid. De raad gaf toen aan minder 'in beton gegoten' raadsvoorstellen te willen ontvangen, waar alleen nog 'ja' of 'nee' tegen gezegd kan worden. Daarnaast werd de wens geuit om meer aan het begin van beleidsvormende processen na te denken over de wijze waarop inwoners, belanghebbenden of deskundigen betrokken worden. Naar aanleiding van deze wensen is een raadswerkgroep opgericht die de taak heeft gekregen om de raad te adviseren op welke wijze invulling gegeven kan worden aan zogenaamde 'voorkantsturing'. Naar aanleiding van het advies van deze werkgroep besluit de raad in 2019 te gaan experimenteren met voorkantsturing middels drie pilots. Na evaluatie van de pilots moet een werkwijze worden vastgesteld die de raad meer grip op het besluitvormingsproces geeft.

Bijlagen:

Ja, format procesplan.

Beslispunten

1. De volgende drie onderwerpen te kiezen voor een pilot voorkantsturing: Woonvisie, Economische agenda en Milieubeleidsplan.
2. Voor wat betreft de Woonvisie het college te verzoeken met de voorbereiding door te gaan op de ingeslagen weg, maar wel aan het presidium een notitie over het vervolgproces ter informatie aan te bieden.
3. Voor wat betreft de Economische agenda en het Milieubeleidsplan het college te verzoeken op korte termijn een procesplan aan de raad voor te leggen.

Relatie met:

- ☐ Agendapunt: (bijv. een aangehouden stuk of een stuk wat nog moet komen of al geweest is)
- ☐ Toezegging:
- ☐ Amendement/motie:
- ☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp

Pilots voorkantsturing

Samenvatting

Eind juni 2018 werd tijdens een heisessie van de raad duidelijk dat de raad er behoefte aan heeft om meer sturing te geven aan het begin van processen die ertoe leiden dat de raad een besluit neemt over beleid. De raad gaf toen aan minder 'in beton gegoten' raadsvoorstellen te willen ontvangen, waar alleen nog 'ja' of 'nee' tegen gezegd kan worden. Voorstellen met verschillende keuzes en opties, waar nog wat te kiezen valt, moeten vaker worden aangeboden. Daarnaast werd de wens geuit om meer aan het begin van beleidsvormende processen na te denken over de wijze waarop inwoners, belanghebbenden of deskundigen betrokken worden. Naar aanleiding van deze wensen is een raadswerkgroep opgericht die de taak heeft gekregen om de raad te adviseren op welke wijze invulling gegeven kan worden aan voorkantsturing.

Voorkantsturing wordt als volgt gedefinieerd:

Voorkantsturing stelt de raad in de gelegenheid om aan het begin van een beleidsvormingsproces zelf aan te geven hoe dat proces eruit moet zien, op welke wijze hij kaders aan het college meegeeft, welke rol de raad zelf heeft in het proces en óf en op welke wijze burgers worden betrokken.

Deze vragen kunnen worden uitgewerkt in een procesplan die wordt voorbereid door het college en waarover de raad kan besluiten.

Tijdens de eerste bijeenkomst heeft de werkgroep de volgende opdracht aan zichzelf geformuleerd:

Hoe krijgt de raad meer grip op het besluitvormingsproces aan de voorkant zodat alle fracties en belanghebbenden betrokken zijn en er kwalitatief goede en effectieve besluitvorming ontstaat?

Hoe wil de werkgroep dit bereiken?

De werkgroep stelt de raad voor om een aantal pilots 'voorkantsturing' uit te voeren. De werkgroep heeft nagedacht over onderwerpen die zich lenen voor een pilot. Hierbij zijn de volgende criteria gehanteerd:

- Inhoudelijk relevant- de raad moet er een besluit over nemen.
- Procedureel toepasselijk- beleidsvorming is nog niet begonnen of niet in vergevorderd stadium.
- Onderwerp is gepland in 2019 – de pilot moet niet vier jaar duren. Gekozen is voor 2019 zodat begin 2020 volgens de nieuwe procedure gewerkt kan worden.
- Verschillende moeilijkheidsgraad van de onderwerpen – onderwerpen kunnen variëren tussen een eenvoudige wijziging, actualisatie of het opstellen van geheel nieuw beleid.
- Variatie in intensiteit van burgerparticipatie – burgerparticipatie wordt in meer of mindere mate toegepast.
- Moet op de agenda van de raad staan – deze onderwerpen staan vast.

De hoofdeis voor de keuze van de onderwerpen is dat het onderwerpen zijn waarover de raad zelf een besluit moet nemen. Het is niet de bedoeling om voorkantsturing toe te passen op onderwerpen waarover het college of de burgemeester bevoegd zijn te besluiten.

De werkgroep stelt de raad voor bij de volgende onderwerpen een pilot voorkantsturing toe te passen:

1. Woonvisie
2. Milieubeleidsplan
3. Economische agenda

Dit zijn drie onderwerpen op gebied van de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling. Dat is niet bewust zo gekozen. Op basis van de criteria waren er bijvoorbeeld op het gebied van het sociaal domein geen toepasselijke onderwerpen die in 2019 aan de orde komen. Welke onderwerpen voor de pilots worden gekozen is in die zin ook minder van belang. Het gaat erom dat een werkwijze ontwikkeld wordt die voor de raad, college en ambtelijke organisatie goed werkt. En die vervolgens op alle onderwerpen waarover de raad een besluit moet nemen van toepassing kan zijn.

De onderwerpen zijn door de werkgroep aan alle fracties voorgelegd voor een reactie. Niet alle fracties hebben gereageerd. CDA heeft aangegeven akkoord te zijn. De PvdA heeft aangegeven de keuzes te ondersteunen, maar betreurt dat het alleen gaat om onderwerpen die al op de raadsagenda staan. Daarnaast had PvdA graag een onderwerp binnen een ander domein gezien.

Om na 2019 tot een goede werkwijze en goede werkafspraken te komen, moeten de pilots worden geëvalueerd. De werkgroep zal na besluitvorming over ieder onderwerp van de pilot een korte evaluatie opstellen, die wordt besproken in het presidium. De werkgroep stelt voor om in een heisessie over een jaar met de gehele raad de pilots te evalueren en daarna de nieuwe werkwijze vast te stellen.

Toelichting werkwijze voorkantsturing per onderwerp

Woonvisie

Er wordt al enige tijd gewerkt aan de actualisatie van de woonvisie. Er is al gesproken met stakeholders en een cijfermatige analyse, die resulteert in factsheets, is uitgevoerd. De volgende stap in de ambtelijke planning is dat er een bijeenkomst met de raad en een bijeenkomst met burgers wordt gepland om input op te halen. De werkgroep realiseert zich dat het toepassen van voorkantsturing helemaal aan het begin hier niet meer mogelijk is. Daarom stelt de werkgroep voor om de voorbereiding van de woonvisie te laten doorgaan zoals ambtelijk al is gepland. De twee bijeenkomsten kunnen georganiseerd worden. Wel verzoekt de werkgroep aan het presidium een A4-tje ter informatie aan te bieden waarop het proces beschreven staat, zodat de raad wel weet hoe het verdere proces verloopt. De werkgroep beschouwt dit als een soort pilot 'light'. Afgesproken wordt wel dat de woonvisie onderdeel uitmaakt van de evaluatie van de drie pilots. Het kan immers vaker voorkomen dat sturing helemaal aan de voorkant niet meer kan en dan is het goed om daar ervaring mee op te doen en een werkwijze voor te ontwikkelen.

Economische agenda

Ambtelijk is met dit onderwerp nog geen start gemaakt, dus kan voorkantsturing hierop nog toegepast worden. Het betreft hier niet het opstellen van een nieuwe economische visie, maar het actualiseren van de economische agenda die onderdeel uitmaakt van de economische visie. De werkgroep stelt voor om voor dit onderwerp een procesplan aan het college te vragen.

Milieubeleidsplan

In de vorige raadsperiode heeft al een proces plaatsgevonden waarin bijeenkomsten zijn geweest met raadsleden voor het formuleren van kaders voor het milieubeleidsplan. Het is zonde om die inspanningen niet te gebruiken. De werkgroep stelt voor om het college te vragen om een procesplan, waarbij gebruik wordt gemaakt van de kaderstelling die in de vorige raadsperiode heeft plaatsgevonden.

Het begrip procesplan behoeft enige toelichting. Idealiter oefent de raad sturing uit door helemaal aan het begin van het beleidsoptellingsproces een procesplan te bespreken (aan de 'voorkant' dus). Op dat moment is ambtelijk nog geen aanvang gemaakt en kan de raad nog volledig sturen op proces en inhoud. Zoals blijkt bij de Woonvisie en het Milieubeleidsplan, kan het voorkomen dat er wel al is begonnen, maar dat de raad toch beslist het onderwerp naar zich toe te trekken om meer sturing te kunnen geven. Ook dan blijft een (door)procesplan relevant, omdat daarin geschetst kan worden wat de stand van zaken is en wat de sturingsmogelijkheden van de raad zijn. De werkgroep en de griffie hebben een format voor een procesplan opgesteld, die ambtelijk gebruikt kan worden voor het opstellen van procesplannen en die de raad houvast biedt bij het beoordelen van procesplannen, zie de bijlage.

Om te zorgen dat voorkantsturing iets van de raad zelf wordt en om ook in de toekomst, na afronding van de pilots en implementatie van de werkwijze, aandacht te blijven houden voor voorkantsturing stelt de werkgroep voor een raadslid als 'ambassadeur voorkantsturing' aan te wijzen. Deze ambassadeur kan ook tijdens de pilots een rol vervullen door het presidium bij te praten over de voortgang. De voorzitter van de werkgroep, Erik Maassen, is bereid deze taak te vervullen. Het presidium zal hierover beslissen.

De werkgroep stelt de raad voor om conform de hierboven beschreven aanpak pilots voorkantsturing uit te voeren.

Met vriendelijke groeten,
Werkgroep voorkantsturing

Besluit

Registratienummer:

Z/19/028933/118858

De raad der gemeente Voorschoten;

gezien het voorstel van de werkgroep voorkantsturing d.d. 4 februari 2019,

besluit:

1. De volgende drie onderwerpen te kiezen voor een pilot voorkantsturing: Woonvisie, Economische agenda en Milieubeleidsplan.
2. Voor wat betreft de Woonvisie het college te verzoeken met de voorbereiding door te gaan op de ingeslagen weg, maar wel aan het presidium een notitie over het vervolgproces ter informatie aan te bieden.
3. Voor wat betreft de Economische agenda en het Milieubeleidsplan het college te verzoeken op korte termijn een procesplan aan de raad voor te leggen.
4. Het bijgevoegde format als basis te gebruiken voor het opstellen van procesplannen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 7 maart 2019.

de griffier,

J. van der Does

de voorzitter,

P.J. Bouvy-Koene

